

GÜZEL ŞEYLER VE KÖTÜ ŞEYLER

1- Kelimeleri dinle ve duyduğun kelimeleri yuvarlak içine al.

- a- Vacip (الواجب)
b- Mubah (المباح)
c- Haram (الحرام)
d- Mekruh (المكروه)

2- Cümleleri dinle ve sonra tekrarla.

3- Cümleleri dinle ve sonra boşlukları uygun kelimelerle doldur.

- a- Güzel ve kötü şeyler (الخبائس)
b- Organların amelleri (الجوارح)
c- Yapılmasında sevap olan (يثاب)
d- İnce bir ölçü (میزان)

4- Aşağıdaki parçayı oku

Allah, insanları kendi fayda ve çıkarlarına olan şeylere yönlendirmesi ve onları her türlü zararlı hususa karşı uyarması için peygamberler gönderdi. İnsan Rabbine itaat ettiği zaman, hoş güzel bir hayat yaşar. İtaatten maksat; inanç, söz ve amel bakımından itaatin her türlü kısmıdır. Cessas Ebu Bekr Ahmed b. Ali er-Razi şöyle demiştir. "İtaat, bazen zikir ve lisanla, bazen organlarla amelle, bazen kalpteki itikatle, bazen kanıt ve delilleri - yani Allah'ın valriğinin delillerini - bazen Allah'ın büyüklüğünü düşünmekle, bazen de ona dua etmek ve yalvarmakla olur." (Ahkamu'l Kur'an - Cessas er-Razi (c.1/sy.112)) Dilin, kalbin ve organların amellerinin hükümleri vardır. En önemlileri şunlardır:

- a- **Vacip**: İnsan yaptığında sevap kazandığı, terk ettiğinde günah olan hususlardır.
b- **Haram**: İnsanın terk ettiğinde sevap kazandığı, yaptığında günah olan hususlardır.
c- **Mendup**: Terk edilmesinde ecir olan, yapılmasında ceza olmayan konulardır.
d- **Mübah**: Yapılması caiz olan, herhangi bir ecir ve ceza söz konusu olmayan hususlardır.

İslam, bu hükümlerin bazılarını doğrudan doğruya açıklamıştır. Geriye kalanlar için hassas ölçü ve prensipler koymuştur. Allah'u Teala Hz Peygamberi vafederken şöyle buyurmuştur. "... O, onlara iyiliği emreder, onları kötülükten alıkoyar. Onlara iyi ve temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar..." (Araf - 157)

Helal, temiz ve iyi olan şeylerdir. Haram ise pis ve kötü olan şeylerdir.

5- Parçaya göre aşağıdaki soruları cevapla (BU ALIŞTIRMADA SORULAR CEVAPLANMAMIŞTIR.CÜMLELER PARÇADAN ÇIKARILABİLİR.)

- a- Allah insanları niçin şeriatlerle gönderdi?
b- Vacip'in manasını açıkla ve ona bir örnek getir.
c- İslam'da zararlı şeylerin hükmünü açıkla. Sigara ve kumar gibi.

6- Doğru cümlelerin önüne (✓) yanlış cümlelerin önüne (x) işareti koy.

- a- Uyku kötü şeylerdendir. (x)
b- Mendup, kendisinde sevap olan terkedilmesinde ceza olmayan şeydir. (✓)
c- Temiz şeyler, insana faydalı olan herşeydir. (✓)
d- Mübah, insanın yapması gereken şeydir. (x)

7- Parçadan gelenleri çıkar.

عَاشَ - قَالَ - رَحِمَ - وَضِعَ	أ. فِعْلًا مَاضِيًا ثَلَاثِيًّا:
أَرْسَلَ - أَطَاعَ - بَيَّنَّ	ب. فِعْلًا مَاضِيًا رُبَاعِيًّا:
بَقِيَ	ت. اسْمَ فَاعِلٍ:
مَقْضُودٌ - مَعْرُوفٌ	ث. اسْمَ مَفْعُولٍ:

8- Dil Bilgisi

Birinci olarak – Gelen cümleleri oku ve sonra düşün.

- a- Allah şöyle buyurdu: ""(Bu adam mı,) yoksa âhiret kaygısıyla ve rabbinin rahmetine nâil olma ümidiyle gece vakitlerinde **secde ederek** (ساجدا), **kiyam duyarak**, (قائما) **ayakta durarak** (قانت) kendini ibadete veren kişi mi (daha iyi)?" (Zümer – 9)
b- Allah şöyle buyurdu: "...En iyi **koruyucu** (حافظا) Allah'tır. O, acıyanların en **merhametlisidir**. (الراحمين)" (Yusuf – 64)
c- **Dürüst** (الصادق) **Müslüman** (المسلم) iyi şeyleri **yapar** (عامل), kötü şeyleri **terk eder** (تارك). Sadece güzel şeyler konuşur ve sadece **faydalı** (نافعا) şeyleri yapar.

HATIRLA VE DİKKAT ET:

İsmi Fail : Fiili yapan kimseye işaret eden isimdir. Akılsız bile olsa.

İsmi Fail, sülasi mücerred fiilden (فاعل) vezni üzerinden birinci harfinden sonra elif eklenmesiyle türetilir. (ÖRNEKLER KİTAPTA)

GÜZEL ŞEYLER VE KÖTÜ ŞEYLER

İkinci olarak – Verilen örneğe kıyaslayarak türet.

اسم الفاعل	الفعل	اسم الفاعل	الفعل
حَامِدٌ	حَمَدَ	حَافِظٌ	حَفِظَ
عَالِمٌ	عَلِمَ	لَاعِبٌ	لَعِبَ
جَامِعٌ	جَمَعَ	جَالِسٌ	جَلَسَ
رَاجِعٌ	رَجَعَ	رَاغِبٌ	رَغِبَ

Sarfın Özeti

İsmi Fail: Fiili yapan kimseye işaret etmek için türetilen bir isimdir. Sülası mücerred fiilden (فاعل) vezni üzerinden türetilir.

9- Aşağıda gelen parçayı dinle ve sonra boşlukları uygun kelimelerle doldur.

Mümin, Allah'a ve Resulüne inanan kimsedir. Kafir, Allah'a inanmayan kişidir. Fakat iman, sadece sözle değildir. Mümin, Allah'ın (الله) ona emrettiklerini yapar (عامل). Ondandır istediğini yerine getirendir. Hayır (الخير) işler, şerri terk eder, iyiliği (المغروف) emreder, kötülüğü (المنكر) terk eder. İman ise, kalpte yerleşmiş bir şeydir. Amel onu tasdik eder.

10- Geçen metni bir kez daha dinle. Sonra sorulara cevap ver.

- İşittiğin şeye uygun olarak imanı tarif et.
- Metinden ismi fail çıkar ve onun fiilini söyle.

فِعْلُهُ	اسْمُ الْفَاعِلِ
عَمَلٌ	عَامِلٌ
كَفَرَ	كَافِرٌ
قَامَ	قَائِمٌ
آمَنَ	مُؤْمِنٌ

11- Gelen metinde ismi failin altına bir çizgi koy. Metnin sonunda onun fiilini açıkla.

İslam, bu hükümlerden bazılarını doğrudan açıkladı. Fakat, şeriatin indiği zamanda bilinmeyen işler vardır. İslam her zaman ve mekânda geçerlidir (صالح). Yaraticı (خالق), insanlara kendileri için ince bir ölçü koydu. Allah Nebi (sav)'i tarif ederken şöyle buyurdu: "... O, onlara iyiliği emreder, onları kötülükten alıkoyar. Onlara iyi ve temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar..." (Araf - 157) Dürüst (الصادق) Müslüman (المسلم) iyi şeyleri yapar (عامل), kötü şeyleri terk eder (تارك). Sadece güzel şeyler konuşur ve sadece faydalı (نافعا) şeyleri yapar. Yediğinde, içtiğinde ve tüm işlerinde temiz şeyleri kullanır. Çünkü temiz olan şeyler helaldir. Pis şeylerden uzak durur. Çünkü onda zarar vardır ve o haramdır.

اسْمُ الْفَاعِلِ	صَالِحٌ	خَالِقٌ	صَادِقٌ	عَامِلٌ	تَارِكٌ
الفِعْلُ	صَلَحَ	خَلَقَ	صَدَّقَ	عَمَلَ	تَرَكَ

12- Aşağıdaki fiillerden ismi fail türet.

الفِعْلُ	ذَهَبَ	خَرَجَ	كَتَبَ	سَمِعَ
اسْمُ الْفَاعِلِ	ذَاهِبٌ	خَارِجٌ	كَاتِبٌ	سَامِعٌ

13- Aşağıdaki ismi faileri kullanarak anlamlı cümleler kur.

قَارِئٌ:	يَقْرَأُ الْقَارِئُ سُورَةَ يَاسٍ
صَادِقٌ:	الْمُؤْمِنُ صَادِقٌ
فَاعِلٌ:	كُلُّ فَاعِلٍ مَسْئُولٌ مِنْ فِعْلِهِ
عَابِدٌ:	الْعَالِمُ أَفْضَلُ مِنَ الْعَابِدِ

- Kar'i, Yasin suresini okuyor.
- Mümin, doğrudur.
- Her yapan, yaptığından sorumludur.
- Alim, abidden daha üstündür.

14- Şer'i hükümler beştir. Onları say. Onların her biri için uygun bir örnekle ismi fail kullanarak bir açıklama yaz.

15- Boşluklara gelen resimlerle uygun olarak ismi fail yaz.

- Babam ata biniyor. (راكب)
- Bu koşan bir oyuncudur. (لاعب)
- Bu adam, bir ilim adamıdır. (عالم)
- Ahmet, ayakta duruyor, arkadaşları ise oturuyor. (جالسون)

16- Arkadaşlarıyla temiz, pis, helal, haram, münker ve mübah kavramları hakkında tartış.

17- Arkadaşlarıyla aşağıdaki ayetlerde geçen ismi faileri, işaretini ve fiilini açıklayarak tartış.

- Allah şöyle buyurdu : "Birisi (isteyen) (سائل) Allah katından inkârcılar (للكافرين) için gerçekleşecek (واقع) olan ve hiç kimsenin savamayacağı (دافع) azabın gelmesini istedi" (Mearic -1/2)
- Allah şöyle buyurdu: "O, bir şairin (شاعر) sözü değildir. Ne de az inanıyorsunuz! Bir kâhinin (كاهن) sözü de değildir. Ne de az düşünüyorsunuz!" (Hakka - 41)
- Allah şöyle buyurdu: "Şayet biz bu Kur'an'ı bir dağın üzerine indirmiş olsaydık, onu Allah korkusundan titemiş (خاشعا) ve paramparça (متصدقا) olmuş görürdün. İşte bu misalleri insanlar düşünsünler diye veriyoruz." (Haşr - 21)